

Doba po roce 1945 přinesla řadu zásadních změn ve vzhledu výplatních otisků. Rozhodující byl rok 1946, kve kterém poštovní správa rozhodla o vzhledu dvou podtstaných částí otisků - výplatním razítku (o tom již byla řeč) a denním razítku (zmíním se v dnešním příspěvku doplněném obrázky).

Výplatní razítko jako státní symbol bylo na pořadu dne dost záhy. První změnu jsem zaregistroval již v únoru roku 1947 (B. Jarolímek). S denním razítkem to byl o dost pomalejší proces. Ještě v 80. letech se sporadicky objevily výplatní stroje s jednokruhovým denním razítkem.

K denním razítkům období 1945 - 1948 (většinou u otisků s větrnou růžicí na místě výplatního razítka). Nedávno jsem objevil i raritní zajímavosti - dvoukruhové denní razítko se objevilo již před datem příslušného Věstníku MP upravujícího tuto zásadní změnu - viz dále. Připomínám, že rozhodné datum pro tuto změnu bylo 17. 12. 1946 (Věstník č. 62). Dvoukruhové denní razítko se do poštovního provozu dostalo v letech 1946 - 1949, ale jen v omezené měře. Odhadem tento typ denního razítka měl malé procentu v celkovém množství otisků (odhadem jen +-5%).

V popiskách zmiňuji i podtypy otisků, které měly se zaváděním dvoukruhového denního razítka jistý vztah.

Otisky před Věstníkem anebo bezprostředně po jeho vydání.

Podtyp FR 8 - 0 - (g) 2K (4místné, 3místné)

Otisk s datem 19. 11. 1946 (RR)

Uživatel Jos. Horn & Co. Chřibská

(měsíc před oficiálním úředním zavedením dvoukruhových razítek, jenalo se spíše o náhodu, výplatní stroj byl reparační a v provozu předtím denní razítko s dvěma kruhy a můstky již měl v sobě zabudované)

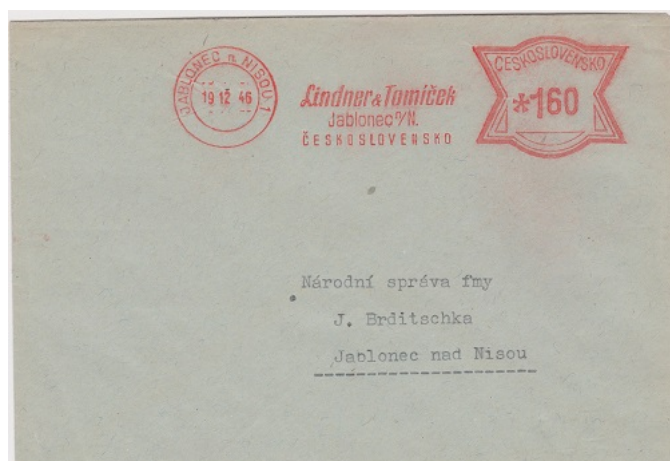

FR 8 - 0 - 4m - (ov) - 2K

Otisk s datem 19. 12. 1946 (RR)

Uživatel: Lindner & Tomíček Jablonec n/N.

(dvoukruhové denní razítko stanoveného Věstníkem z e 17. 12., dva dny po zveřejnění - v otisky byly původně můstky, později odpilovány, jsou vidět zbytky můstků, stalo se tak pravděpodobně z důvodů, že Věstník stanovil sice dvoukruh, ale bez můstků, teprve později s přikročilo k můstkům).

Požadované a ohlášené změny jednotlivých částí výplatního otisku nemusely být provedeny najednou, výnos dovoloval postupnou změnu (jako hraniční datum: konec roku 1948).

Život si našel své vlastní cestičky, jak zomu konečně bývá vždy a vude. Z reprodukováných dvou otisků jednoho uživatele - Pojišťovny Slavie - je vidět, že **v týž den provozu vyplácely dva výplatní stroje tohoto uživatele:**

a/ výplatní stroj Francotyp B, otisk FR 8 h - 4m - 2K - větrná růžice

rozlišovací písmeno "e", otisk s datem 4. 2. 1947 (R)

b/ výplatní stroj Francotyp A, otisk FR 6h - 4m - 2K - zoubkovaný obdélník

rozlišovací písmeno "d", otisk s datem 4. 2. 1947 (R)

Oba otisky jsou jedním z raných otisků s těmito změnami (řád desítek dnů!) Velmi ojedinělé a

2877

ČESKOSLOVENSKO
*160

POJIŠTOVNA
SLAVIA
MÁJŠKÝ POKLAD

0736

ČESKOSLOVENSKO
*300

ČESKOSLOVENSKO
ČESKOSLOVENSKO

SLAVIA,
vzájemně pojišťovací banka

Pošt. schránka
čís. 352

PRAHA II.,
Havlíčkovo nám. 23.

Otisky s datem 28. 4. 1947 - uživatel RICO a 16. 10. 1947 - uživatle Ústřední konsumní a úsporné družstvo BUDOUCNOST v Mor. Ostravě

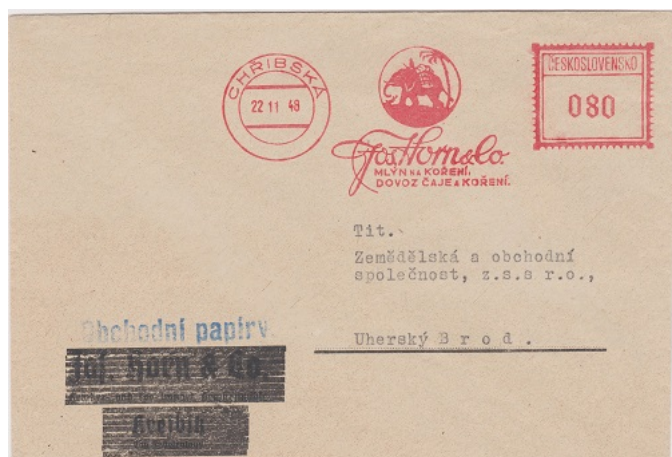
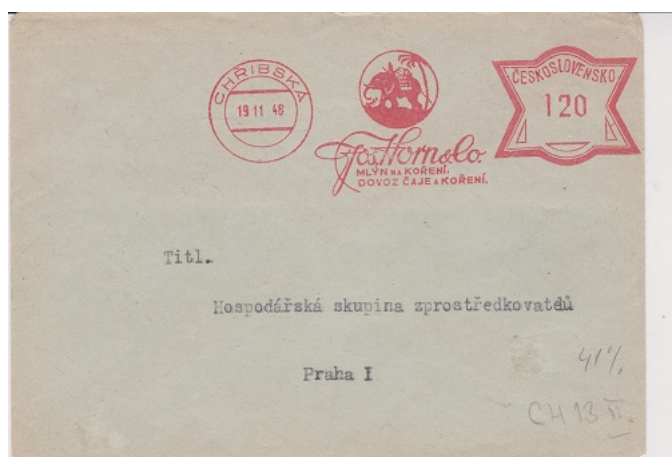
Dvoukruhové denní razítko začalo pomalu zdomácnovat u výplatních otisků v poštovním provozu.

Otisky s daty 19. 11. 1948 a 22. 11. 1948 - odlišují se navzájem jednou věcí - výplatním razítkem, u prvního otisku je ve tvaru větrné růžice, u druhého ve tvaru zoubkovaného

obdélníku

Pro sběratele: ze zobarzených otisků vyplývá tento závěr:

Poslední den použití výplatního razítka tvaru větrné růžice a první den použití otisku s výplatním razítkem ve tvaru zoubkovaného obdélníku (obě celistvosti s těmito otisky si zaslouží ohodnocení "R", ne-li "RR" s ohledem na zachycená data).

FR 6 s - 4m - 2K

Otisk s datem 25. 2. 1949 (R)

Uživatel: Pojišťovna SLAVIA n.p.

Velmi řídký případ, kdy bylo u výplatního stroje Francotyp A bylo použito dvoukruhové denní razítko bez můstku.

